

Asia: VN/14717/2024

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi työvoimapalveluiden järjestämisestä annetun lain ja valmiuslain muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Edustaako vastaaja

Muuta valtion viranomaista

Voitte kirjoittaa lausuntonne palkkatukea koskien alla olevaan tekstikenttään

Ehdotetuilla muutoksilla tavoitellaan palkkatuen kohdentamista erityisesti yrityksille ja kolmannelle sektorille ja ehdotetut muutokset koskisivat palkkatuen myöntämistä kunnalle tai kuntayhtymälle. Esityksen mukaan työvoimaviranomainen voisi myöntää palkkatukea kunnalle tai kuntayhtymälle ainoastaan alentuneesti työkykyisen henkilön tai 60 vuotta täyttäneen pitkään työttömänä olleen henkilön palkkaamiseen. Palkkatuen myöntäminen kunnalle tai kuntayhtymälle ammatillisen osaamisen parantamiseen ei olisi enää mahdollista.

Hallituksen aiemman esityksen (HE 13/2024 vp) mukaisesti palkkatuettu työ ei pääsääntöisesti kerrytä palkansaajan työssäoloehtoaa. Lisäksi kunnat vastaavat vuoden 2025 alussa osittain työmarkkinatuen rahoituksen lisäksi myös peruspäivärahan ja ansiopäivärahan perusosan rahoituksesta. Koska palkkatuettu työ ei pääsääntöisesti kerrytä palkansaajan työssäoloehtoaa, useimmissa tilanteissa palkkatuen myöntäminen ei vaikuta kunnan rahoitusvastuuseen. Rahoitusvastuu kasvaa myös mm. siksi, että työllistymistä edistävät palvelut eivät poista asiakasta maksettavaa osuutta.

Satakunnan TE-toimisto esittää huolensa siitä, että ehdotetut muutokset aiemmin palkkatukeen tehtyjen muutosten ohella heikentävät heikossa työmarkkina-asemassa olevien pääsyä työelämään ja kyseisten asiakkaiden mahdollisuuksiin parantaa laajasti työmarkkina-avalmiuksiaan. Yhdistyksille ja kuntien työpajoille myönnettävät tuet mm. nuorten, täsmätyökykyisten ja maahanmuuttajien ohjaukseen, palvelupolkujen rakentamiseen, osaamisen kehittämisen tukemiseen ja avoimille työmarkkinoille siirtymiseen ovat jo aiemmin tehdyillä lakimuutoksilla (TEM, STM, OKM) heikentyneet.

Lakiesitysten eri organisaatioiden välisiä kokonaisvaikutuksia tulisi arvioida paremmin. Ehdotus kohtelee oppilaitoksia eriarvoisesti, koska osalla on taustalla esim. kuntayhtymä- ja osalla osakeyhtiö. Esitetyillä muutoksilla on myös hyvinvointivaikutuksia asiakkaille ja työllistymisen tuen väheneminen tulee todennäköisesti lisäämään tarvetta hyvinvointialueiden palveluihin.

Palkkatuen vaikuttavuusarvioinnin luotettavuuteen liittyy TE-toimiston käytännön kokemuksen perusteella useita haasteita. Arviointia tulisi tehdä eri kohderyhmien ja työnantajasektorien osalta erikseen. Myös ns. julkisesti hyväksytyt piilotavoitteet tulisi huomioida. Onko esim. 60 vuotta pitkään työttömänä olleiden työllistämällä oikeasti tavoiteltu avoimille työmarkkinoille siirtymistä? Lakiehdotus ei myöskään todellisuudessa paranna em. kohderyhmän työllistymistä kunnalle tai kuntayhtymälle, vaan yleiskatteellisen rahoituksen vähenemisen myötä myös tämän kohderyhmän tilanne saattaa heiketä.

Lakiesityksen perusteella kuntien yleiskatteellinen rahoitus alenisi 37 miljoonalla eurolla. Rahoituksen alenemisen sijaan rahoitus voitaisiin kohdentaa uudelleen asiakkaiden työllistymisen tukemiseen niin, että työnhakijoille olisi saatavissa matalan kynnyksen ohjausta työelämävalmiuksiensa ja osaamisensa kehittämiseen (myös työvaltainen oppiminen) ja siirtymiin avoimille työmarkkinoille. Heikossa työmarkkina-asetuksessa olevien työllistämiseksi yritykset ja muut työnantajat tarvitsevat usein palkkasubvention lisäksi myös muuta tukea ja ohjausta, jotta työllistämiskynnystä voidaan madaltaa. Kaivataan myös julkista keskustelua siitä, miten heikossa työmarkkina-asetuksessa olevien työelämäosallisuutta tulisi lisätä. Onko tavoitteena jatkossa sosiaaliturvan vastikkeellisuus vai palkkatyö vai eri mahdollisuuksia näiden välillä?

Voitte kirjoittaa lausuntonne valmiuslakia koskien alla olevaan tekstikenttään

Valmiuslain säädösten tekniset muutokset ovat perusteltuja, eikä Satakunnan TE-toimistolla ole ehdotukseen lausuttavaa

Laine Päivi
Satakunnan TE-toimisto